goniec codzienny

Wilno
WTOREK
18 listopada 1941 r.
Nr. 104
Cena w Wilnie 5 fen.

KERCZ ZDOBYTY

Ponad 100.000 jeńców na Krymie. — Wschodnia część półwyspu w rękach niemieckich. — W Afryce zniszczono wielką ilość samolotów nieprzyjacielskich

Z Kwatery Głównej Fuehrera, 16 listopada Naczelne Dowództwo Niemieckich Sił Zbrojnych podaje:

Podczas ataku na Sewastopol, od działy niemieckie zdobyły silnie rozbudowany oraz zaciekle broniony fort. Lotnictwo wspierało walki pod Sewastopolem i Kerczem przez naloty na fortyfikacje, okręty oraz urządzenia portowe. Zrzucono celnie bomby na jedną sowiecką kanonierkę oraz dwa transportowce wojskowe.

W rejonie walk pod Tichwinem jedynie dwie kompanie pionierów zdobyły 113 punktów obronnych.

Na obszarze morskim Anglii lotnictwo zatopiło przy wyspach Owczych oraz na wschód od Peterhead dwa nieprzyjacielskie statki handlowe o ogólnej pojemności 7000 trb. Dwa dalsze duże statki zostały ciężko uszkodzone bombami. W dzień samoloty bojowe trafiły bombami ciężkiego kalibru w piece hutnicze pod Middlesborough. Naloty lotnicze ostatniej nocy zostały następnie skierowane na obiekty portowe wschodniego i południowo - zachodniego wybrzeża wyspy.

Podczas nocnej walki niemieckich statków strażniczych z brytyjskimi ścigaczami został zatopiony na Kanale jeden nieprzyjacielski ścigacz. Prawdopodobnie został również zatopiony drugi ścigacz. Własne siły morskie nie poniosły żadnych strat.

W Afryce północnej niemieckie samoloty bojowe skutecznie zbombardowały bunkry pod Tobrukiem i brytyjską bazę lotniczą w oazie Giarabub. Ostatniej nocy słabe siły lotnictwa nieprzyjacielskiego przedsięwzięły bezskuteczne ataki na północno - zachodnie wybrzeże niemieckie. Jeden bombowiec brytyjski został zestrzelony.

W ciągu ostatnich tygodni lotnictwo niemieckie w walce z lotnictwem sowieckim osiągnęło dalsze wielkie sukcesy. W czasie od 1 października do 8 listopada straciły Sowiety 2174 samoloty. 1293 — w walkach powietrznych, 412 — przez obronę przeciwlotniczą, resztę zniszczono na ziemi. W tym samym czasie stracono na froncie Wschodnim 183 własne samoloty.

Z Kwatery Głównej Fuehrera, 17 listopada Naczelne Dowództwo Niemieckich Sił Zbrojnych podaje:

Jak już podano w komunikacie nadzwyczajnym, wczoraj wojska niemieckie i rumuńskie, po zaciętej walce, zdobyły ważne miasto portowe Kercz. Cała wschodnia część półwyspu Krymskiego znajduje się więc całkowicie w naszym ręku. Liczba jeńców wojennych wziętych podczas walk przy przełamaniu linij, broniących dostępu na Krym oraz podczas pościgu wroga, wzrosła do 101.600 ludzi. Oprócz wielkich krwawych strat w walce na ziemi, poniósł nieprzyjaciel również wielkie straty, zadane przez lotnictwo, przy próbach ratowania swoich wojsk przez przesmyk Kerczu.

Skuteczne naloty silnych eskadr samolotów bojowych oraz myśliwskich, skierowane były na sowieckie zgrupowania wojsk i kolumny transportowe oraz lotniska i dworce kolejowe w rejonie Moskwy i Wologdy. Ubiegłej nocy bombardowano Moskwę i Leningrad.

Na obszarze morskim Anglii samoloty bojowe zatopiły w dzień jeden niewielki statek handlowy, jeden frachtowiec średniej wielkości został uszkodzony przez bomby.

Podczas nalotu niemieckich samolotów bojowych, o którym była mowa we wczorajszym komunikacie na stanowiska brytyjskie w oazie Giarabub, zniszczono wielką ilość samolotów nieprzyjacielskich, między innymi także kilka czteromotorowych bombowców, na ziemi.

Podczas walk powietrznych w Afryce Północnej zestrzelono, bez własnych strat, dwa brytyjskie bombowce oraz dwa samoloty myśliwskie.

RZYM, 14.11. (DNB). W północnej Afryce zaznaczyła się działalność naszych czołowych oddziałów na froncie w Tobruku. W krótkich lokalnych walkach zadano nieprzyjacielowi straty i zdobyto wiele broni.

We wschodniej Aryce na kilku odcinkach frontu pod Gondarem są w toku zaciekłe walki. Niemieckie lotnictwo bombardowało wojskowe obiekty w Tobruku. Na froncie Sollum zestrzelono 2 nieprzyjacielskie samoloty. Jeden z nich został trafiony przez obronę przeciwlotniczą w Bengazi w czasie nalotu, który wyrządził wśród ludności mahometańskiej pewne straty. Drugi zestrzelony w walce z jednym z naszych samolotów wywiadowczych nad Giarabub. Piąty brytyjski samolot, który przez naszą obronę przeciwlotniczą zmuszony został do lądowania na wybrzeżu Marmarica, dostał się w nasze ręce nieuszkodzony wraz z załogą, składający się z 3 oficerów i 3 podoficerów.

Gdzie jest samolot Litwinowa?

AMSTERDAM, (DNB). Jak podaje Reuter, w samolocie, o którym nie otrzymano już więcej żadnych wiadomości, znajdował się w towarzyszenie Litwinowa i Moncktona także amerykański dziennikarz Quentin Reynolds.

Podobno nie rozbił się...

AMSTERDAM, (DNB). Jak podaje rozgłośnia londyńska, nadeszła do Londynu wiadomość, że samolot z Litwinowem, Steinhardtem, Mencktonnem i Reynoldsem nie rozbił się.

AMSTERDAM, (RNB). Jak komunikuje londyńska rozgłośnia w związku z podróżą Litwinowa, Mencktonna i t. d., — samolot zmuszony był do lądowania w porcie kaspijskim Pahlevi, na płn.-zachód od Teheranu.

Koniec neutralności U. S. A.

NOWY JORK, (DNB). Wczorajsze głosowanie izby reprezentantów nad ustawą o neutralności jest oczywiście głównym tematem nowojorskich gazet. „New York Times" stwierdza w artykule wstępnym, że dzień wczorajszy oznacza w praktyce koniec neutralności Stanów Zjednoczonych, a także owego zakłamania, które tej sprawie towarzyszyło. W chwili obecnej ustawa nie istnieje. Charakterystyczne jest, że zniesienie ustawy udzielone zostało tak niewielką większością głosów. „New York Herald Tribune" zauważa, że gdy japoński ambasador Kurusu przybędzie do Waszyngtonu, to zmiana ustawy o neutralności będzie stanowiła dowód decyzji Stanów Zjednoczonych, by otwartą sprawę „wolności mórz" utrzymać za wszelką cenę. W każdym razie rozdźwięk wewnętrzno-polityczny istnieje nadal, co zresztą znalazło swój wyraz w czasie obrad kongresu. Gazeta wyraża pogląd, że Roosevelta „klęski wobec przywódców związków górników podkopały zaufanie narodu amerykańskiego".

NOWY JORK, (DNB). Głosowanie nad ustawą o neutralności wywołało w politycznych sferach Stanów Zjednoczonych różnorodną reakcję. Stojący blisko rządu i należący do obozu interwencjonistów posłowie i senatorowie dają wyraz swojej radości z powodu usunięcia dotychczasowych postanowień ustawy o neutralności, przy czym najczęściej wyrażają równocześnie swoje ubolewanie z powodu faktu, że uchwała zapadła tak niewielką większością głosów. Wendell Willkie, który ostatnimi czasy stale popierał politykę wojenną Roosevelta, powitał radośnie przyjęcie wniosku, podkreślił jednak, że żałować należy tak nikłego rezultatu głosowania, ponieważ, jak sądził Willkie może to wywołać fałszywe wrażenie. Dyrektor komitetu interwencjonistów „Fight for Freedom", Bell, oświadczył, że rozstrzygnięcie kongresu oznacza wojnę i że prawdopodobnie nastąpi wypowiedzenie wojny. Natomiast przewodniczący wydziału „Keep America out of War", Finarty, podkreślił, że wynik głosowania winien być przestrogą dla prezydenta, by nie prowokował nadal wojny z Niemcami, albo Japonią. Naród, który wewnątrz tak jest niezgodny, oświadczył on, nie może wojować, lecz winien zachować pokój. Przewodniczący nowojorskiej grupy „America Frist Committee" wyraził się, że głosowanie nie zmieniło istotnie sytuacji i że wydział będzie nadal zwalczał wojnę, która w rzeczywistości dopiero się rozpoczęła. Demokratyczny senator Clark wskazał na to że nawet i ten nader skromny wynik głosowania stał się osiągalny dopiero wówczas, gdy Biały Dom wysłał szereg tajnych pism do izby reprezentantów. Pewien poseł—oświadczył Clark — został zaproszony ve czwartek o 1 godzinie rano do Białego Domu na konferencję. Inny poseł otrzymał bezpośrednio przed głosowaniem osobisty list od Roosevelta. Wynik głosowania, stwierdził senator, niewiele da zapewne powodów do fanfary zwycięstwa, w których tak gustuje Knox, Stimson i inni, którzy wynik głosowania tłumaczyć sobie będą jako mandat do wojny.

AMSTERDAM, DNB. Rewizja ustawy o neutralności znalazła w brytyjskiej prasie narazie tylko sporadyczne komentarze. „W wypadku gdyby w St. Zjedn. rewizja ustawy o neutralności byłaby nie przeszła w izbie reprezentantów, państwa osi odniosłyby wielkie zwycięstwo", pisze „News Chronicle". Anglia i z drugiej strony Związek Sowiecki po całej reklamie, którą czyniono w związku z rewizją znalazłyby się w dość przykrej sytuacji. Wynik głosowania zbliża „znowu jeden kraj do sytuacji bliskiej udziału w ponoszeniu ciężarów wojny".

AMSTERDAM, (DNB). Jak podaje Reuter z Ottawy, kanadyjski premier Mackenzie King oświadczył w związku z rewizją ustawy o neutralności USA, m. in.: „Rewizja oznacza całkowite uznanie dla zacieśniającej się coraz bardziej współpracy pomiędzy Stanami Zjednoczonymi a brytyjską wspólnotą narodów"

NIEMIECKIE LOTNICTWO NA PRZEDPOLU KAUKAZU

Bomby nad portem naftowym Tuapse

BERLIN, 14 listopada. Rejon walk niemieckiego lotnictwa rozciąga się obecnie, — jak głoszą miarodajne czynniki — już aż do przedpola Kaukazu. Lotnictwo niemieckie bombardowało tam Tamanskaja, małą, lecz ze względu na swoje położenie ważną miejscowość, która jest pierwszą stacją na drodze odwrotu z Kercza na wschód.

Tamanskaja leży naprzeciw Tamanskaja leży naprzeciw Kercza w zatoce tej samej nazwy, otoczona dwoma długimi palcowatymi jeziorami lądu, które głęboko wciskają się w niewiele tylko kilometrów szeroką drogą z Kercza.

Ponadto bombardowano Anapę między Kerczem a Noworosyjskiem, jak również Tuapse na południowy wschód od Noworosyjska. Anapa jest uzdrowiskiem i miastem portowym. Jej reda jest długa na 650 m. i głęboka na 3,6 m. Obok portu znajduje się lotnisko ze szkołą pilotów i szkołą skoczków spadochronowych.

W pobliżu znajduje się obóz dla wojsk pancernych, jak również oddział lotniczy. Tuapse, miasto liczące prawie 50 tysięcy mieszkańców, dwa razy tak duże jak Anapa, jest równocześnie portem i kąpieliskiem morskim. Ogólny obrót portu w 1934 r. wynosił półtora miliona ton.

Przemysł w Tuapsie opiera się głównie na położonych w głębi kraju źródłach naftowych, z którymi łączy Tuapse rurociąg naftowy długości 85 km.

(„Wilnaer Zeitung").

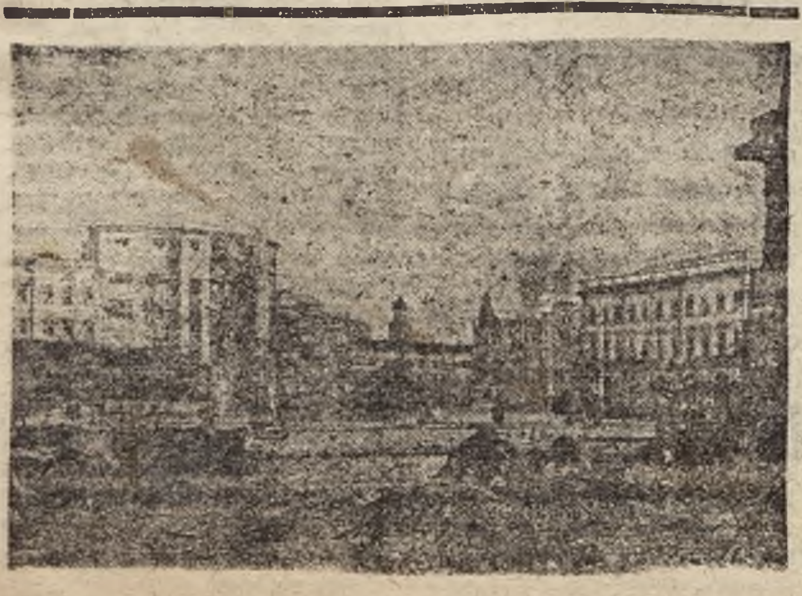
—oOo—

ZAMIARY AMERYKI

Petropawłowsk — bazą USA

SZANGHAJ, (DNB). Pod tytułem „Ameryka buduje bazy we Wschodniej Syberii" pisze „Chunghua Japan", że wiadomość o przeniesieniu trasy zaopatrzeniowej dla Związku Sowieckiego z Władywostoku do Archangielska zmierza do odwrócenia uwagi Japonii od faktu, że Stany Zjednoczone koncentrują swe siły na Kamczatce. Gazeta oświadcza, że Petropawłowsk jest przewidziany jako port dla dostaw, aczkolwiek port ten nie przedstawia żadnych ułatwień ani korzyści transportowych.

Rozumie się, że rozbudowa portu nie jest pomyślana dla korzyści Związku Sowieckiego, lecz jako założenie bazy Stanów Zjednoczonych, bazy, która nawet w wypadku katastrofy Związku Sowieckiego nie zostanie zniesiona. Geograficzne położenie Petropawłowska w pobliżu Aleutów umożliwia okrążenie Japonii od północy.

Charków. Barykady wzniesiono przede wszystkim w dzielnicy uniwersyteckiej przy ul. Karola Liebknechta

Kurusu jedzie do Ameryki

TOKIO (DNB). Według telegramu, otrzymanego z japońskiej ambasady w Waszyngtonie, Kurusu przybędzie prawdopodobnie w sobotę po południu do Waszyngtonu. O ile to będzie możliwe, złoży on jeszcze w sobotę po południu wizytę Rooseveltowi i Hullowi. Oficjalne rozmowy z rządem USA rozpoczną się prawdopodobnie dopiero w następnym tygodniu.

—oOo—

Straty Sowietów

BERLIN, (DNB). DNB dowiaduje się z kół wojskowych: Mimo nieznacznej akcji bolszewickiego lotnictwa, 13 listopada straciły Sowiety według dotychczasowych zgłoszeń 22 samoloty. Z tej liczby myśliwce niemieckie zestrzeliły w walkach powietrznych 13 maszyn, a 9 zestrzeliła artyleria przeciwlotnicza.

BERLIN, (DNB). Pewna niemiecka dywizja piechoty zdobyła 13 listopada na środkowym odcinku frontu dalsze przestrzenie terenowe. Pomimo ciężkich dróg, ruszyli szybko niemieccy piechurzy na silnie umocnione stanowiska polowe Sowietów i zniszczyli je. Zdobyto w walce wręcz 58 sowieckich umocnień betonowych i przełamano urządzenia obronne. W walkach tych bolszewicy ponieśli wielkie straty w zabitych. Wzięto wielu jeńców. Miejscowe, rozpaczliwe przeciwnatarcia bolszewików, którzy próbowali powstrzymać uderzenie dywizji, zostały wśród ciężkich strat dla wroga odparte. Sąsiednia dywizja zajęła po południu po gwałtownej walce wiele miejscowości i posuwa się dalej w leśnym terenie.

Odznaczenie marsz. Keitl'a

Król rumuński Michał odznaczył generała marszałka polnego Keitl'a Wielkim Krzyżem Orderu „Gwiazdy Rumunji".

Przekroczenie granicy dozwolone tylko na podstawie przepustek

Miarodajny urząd zwraca uwagę, że przekroczenie granicy Rzeszy dozwolone jest tylko tym osobom, które przedstawią przepisową przepustkę w urzędowo wskazanych urzędach granicznych. Osoby, przekraczające nielegalnie granicę, zostaną zatrzymane i ukarane sądownie.

Kto rządzi w Stanach Zjedn. Ameryki Półn.

PREZYDENT

IV.

Na wzór gubernatorów poszczególnych stanów oraz króla w Anglii utworzono urząd prezydenta Stanów Zjednoczonych. Opresja podczas wojny i chaos, który po niej powstał, dowodnie przekonały wszystkich, jak jest koniecznym, by na czele państwa stał człowiek, który potrafi szybko i energicznie działać. Jednakże o żaden artykuł konstytucji nie walczono tak zażarcie, jak o artykuł, wprowadzający stanowisko prezydenta. Obawiano się bowiem, żeby prezydent nie nadużył swego urzędu do naruszenia swobód obywatelskich.

Ścieśniono więc pod każdym względem kompetencje prezydenta, opasano stanowisko prawdziwym wałem krępujących i kontrolujących przepisów, tak że wyszła z tego głowa państwa, nie mająca w normalnych czasach prawie żadnego wpływu.

Prezydent miał być „wielkim i dobrym mężem", stojącym ponad partiami. Wybierany ma być na cztery lata, choć podnosiły się głosy zwolenników silnej władzy wykonawczej (Hamilton), żądające wyboru dożywotniego. Prezydentowi wyznaczono przy tym stosunkowo nieduże uposażenie, i nie było mu wolno urządzić „dworu". Nie może on także nadawać tytułów i odznaczeń. Wreszcie prezydenta nie wybiera większość parlamentarna, lecz bezpośrednio naród przez specjalnie wybranych elektorów: według konstytucji każdy stan wybiera tylu elektorów, ilu każdorazowych przedstawicieli obu izb (inaczej kongresu), senatu i izby reprezentantów. Elektorzy, którzy wybierają także wiceprezydenta, nie mogą być w chwili wyborów na żadnej posadzie związkowej i głosują w swoich stanach.

Dopóki można było wystawiać kandydaturę Jerzego Waszyngtona, było wszystko dobrze, albowiem głosowano powszechnie na niego. Gdy jednak Waszyngton, powtórnie wybrany w 1792 r., po upływie kadencji, zdecydowanie się oparł wyborowi po raz trzeci, sądząc, że przez to zostałyby naruszone zasady demokratyczne — za jego przykładem żaden z prezydentów północnoamerykańskich — z wyjątkiem obecnego prezydenta Roosevelta — nie został aż dotąd wybrany po raz trzeci — wybory prezydenta dostały się do rąk polityków partyjnych. Rozpoczęły się zażarte walki o wpływy między „federalistami" i „republikanami"*), a wybór prezydenta stał się walką partyj, prowadzoną według wskazań i haseł politycznych matadorów.

Nikt się nie troszczył o kwalifikację osobiste i cnoty obywatelskie elektorów, przed wyborem zobowiązywano ich do oddania głosu na ustalonego z góry kandydata; nikt też z nich nigdy się nie odważył uczynić coś innego, niż do czego się zobowiązał.

Kandydata na prezydenta wysuwa więc partia, po czym rozpoczyna się nagonka na kadydata przeciwnej partii; własnego kandydata przedstawia się jako jedynego zbawcę ojczyzny, a kandydata partii przeciwnej jako conajmniej kryminalistę i wyrzutka społeczeństwa. Cały naród jest w ruchu, oszołomiony i pozwala się posłusznie prowadzić tam, gdzie chcą matadorzy polityczni.

Na początku listopada kończą się wybory elektorów, i na tym kończy się także walka wyborcza. Prezydent obejmuje swój urząd jako człowiek z ramienia jednej partii, wobec której ma zobowiązania. Zobaczymy później, jakie poważne ma to konsekwencje. Nowy prezydent obejmuje swój urząd 1 stycznia.

Prezydent jest naczelnym wodzem sił zbrojnych, ma prawo zawierania umów z obcymi państwami, przy czym jest zależny od zgody dwuch trzecich obecnych senatorów. Zawierać może sam jedynie mniej ważne umowy, tak zwane agreements. Mianuje także, za zgodą senatu, wyższych urzędników Stanów Zjednoczonych, posłów i konsulów, ma prawo udzielania amnestii, w razie nadzwyczajnej potrzeby może zwołać obie izby.

Wpływ prezydenta na ustawodawstwo jest w normalnych czasach minimalny. Najważniejsze prawo jego w tym zakresie polega na tym, że może uchwalony przez kongres projekt ustawy odesłać z powrotem ze swoim „veto". Wtedy potrzebna jest do unieważnienia veta większość dwóch trzecich głosów obu izb, stwierdzone przez imienne głosowanie, to znaczy, że ustawa może otrzymać moc obowiązującą nawet wbrew woli prezydenta — ale o zmontowanie tej większości nie tak łatwo. Nadto prezydent ma dziesięć dni czasu, by się namyślił nad ewentualnym veto.

Przeważna ilość prezydentów korzystała z przysługującego im prawa veta bardzo ostrożnie i tak Waszyngton tylko w dwóch wypadkach, a jego następcy do 1830 r. tylko w siedmiu wypadkach. W późniejszych niespokojnych czasach liczba poważnie się zwiększyła — prezydent Cleveland, który doszedł do władzy w 1885, wykorzystał swoje prawo veta w 300 wypadkach.

Prezydent nie może wypowiedzieć wojny, prawo to przysługuje tylko kongresowi (obu izbom), może jednak — a różni prezydenci potrafili to robić w przeszłości bardzo dobrze — prowadzić pertraktacje w ten sposób i tak zaostrzyć rozwój sytuacji, że wojna staje się nieuniknioną.

Prezydent pozostaje w bliskim kontakcie z senacką komisją dla spraw zagranicznych. Izba reprezentantów nie ma w tym zakresie żadnych pretensyj, a prezydent nie jest związany uchwałami izby, odnoszącymi się do spraw zagranicznych, a nawet nie potrzebuje na nie zwracać uwagi.

Aczkolwiek prezydet kieruje całym aparatem spraw wewnętrznych całego Związku, i jest odpowiedzialny za gładki przebieg pracy administracji, to wpływ jego jest w spokojnych czasach nieduży, albowiem władza wykonawcza nie ma wielkich możliwości energicznego działania.

Prezydentowi ani też jego ministrom, którzy nie mogą zasiadać w żadnej z obu izb, nie przysługuje prawo przedkładania projektów ustaw. Konstytucja zezwala mu na informowanie od czasu do czasu kongresu o położeniu Stanów Zjednoczonych oraz na przedkładanie władzy ustawodawczej wniosków o uchwalenie tych środków i projektów, które uważa za konieczne i celowe. Czy kongres się na nie zgodzi, a nawet czy zwróci na nie uwagę, to już inna rzecz. Ogólnie biorąc, kongres, abstrahując od okresów kryzysu, chadzał zawsze własnymi drogami, tym bardziej, że żaden minister nie może wystąpić w żadnej z obu izb, by motywować przedłożenia, względnie ich bronić. Dopiero Wilson zjawiał się sam z ważnych powodów przed kongresem, obiecywał sobie bowiem dużo od swego osobistego wpływu.

Natomiast weszło w zwyczaj, że prezydent zwraca się z przemówieniami oraz odezwami do narodu, by w ten sposób zdobyć sobie na naród wpływ, którego w zasadzie zabrania mu konstytucja. Próba Roosevelta wzięcia we własne ręce inicjatywy w zakresie ustawodawstwa, przedstawiania kongresowi wyraźnie sformułowanych projektów, mogła się udawać w atmosferze „groźnego okresu", i wkrótce doprowadziła do starcia z najwyższym trybunałem sądowym. Prezydent poniósł klęskę.

Specyficzne nastawienie Amerykanina do własnego państwa, które w zasadzie ma służyć obywatelowi do zdobywania osobistych korzyści, nigdzie chyba nie ujawniło się tak jaskrawo, jak w osławionym „systemie zdobyczy", który się ukształtował niedługo po przejściu wyborów prezydenta w ręce partyj. Wszyscy ludzie, którzy służyli partii i dla swej partii okazali się użytecznymi oraz współpracowali przy wyborze prezydenta, musieli otrzymać nagrodę — naturalnie na koszt państwa. W ten sposób utarło się, że przy obejmowaniu urzędu przez nowego prezydenta jako reprezentanta zwycięskiej partii wyrzucano urzędników, których powołał jego poprzednik, oraz obsadzono stanowiska zwolennikami własnej partii. Wprawdzie w konstytucji nie mówiło się o tym, że prezydent przy rozpoczęciu swego urzędowania ma zwalniać urzędników związkowych, jednakże wychodzono z założenia, że jako głowa władzy wykonawczej musi mieć urzędników, którym mógłby zaufać, to znaczy: członków własnej partii.

Można sobie wyobrazić, jak destrukcyjnie zwyczaj ten („Zwycięzcy należy się zdobycz") musi oddziaływać na jakość urzędników. Można to zrozumieć jedynie wtedy, jeśli się ma na uwadze ogólne przekonanie Amerykanina, że do pełnienia czynności w urzędzie nadaje się pierwszy lepszy człowiek taksamo dobrze, jak każdy inny.

Po każdych wyborach prezydenta aparat administracyjny przestaje sprawnie funkcjonować. Tych, którzy zżyli się z pracą, usuwa się, a ci, którzy przychodzą, widzą, że po kilku latach muszą odejść. Nie trzeba się bardzo orientować, by stwierdzić, że ten niesłychanie krótkowzroczny system musiał przyczynić się do korupcji administracji amerykańskiej.

Skutek był taki, że trzeba było wydawać zarządzenia celem obsady przynajmniej najważniejszych stanowisk ludźmi, którzy spełniali najkonieczniejsze warunki w zakresie przydatności do pełnienia swych obowiązków. Tak zwana reforma służby cywilnej wprowadziła egzaminy konkursowe i prawidła w sprawach otrzymania posad oraz awansów dla niektórych rodzajów urzędów. Na podstawie tej reformy kandydaci na 3/5 stanowisk związkowych muszą udowodnić pewne wykształcenie i nie mogą być zwolnieni według widzimisię partii. Niemniej ogromna liczba urzędów jest obsadzana na podstawie przysługującego prezydentowi prawa.

Dużo energii i czasu musi amerykańska głowa poświęcić na zadowolenie wszystkich, którzy mu pomogli do objęcia władzy. Opowiadają o prezydencie Lincolnie, że podczas wojny zapytał go jeden z przyjaciół: „Pan jest tak zatroskany — czy są złe wiadomości z frontu?". A prezydent odrzekł: „Nie, nie chodzi o wojnę, ale mam kłopot z obsadzeniem stanowiska kierownika poczty w Brownsville".

Tylko w wyraźnie groźnych czasach może się prezydent uwolnić od presji aparatu partyjnego, oraz przez prasę i radio apelować bezpośrednio do narodu, i przeforsować swą wolę, jeśli naturalnie pozyska dla swej idei szerokie masy. Tak że Roosevelt chełpił się, że osiągnął sukcesy jedynie dlatego, iż zwrócił się do narodu — z pominięciem kongresu. W czasach groźnych prezydent Stanów może otrzymać dyktatorskie pełnomocnictwa. W tym wypadku kongres musi przenieść na niego swe prawa wydawania zarządzeń na wypadek groźnej sytuacji.

Było tak za czasów prezydentury Lincolna i Wilsona. Taksamo w 1929 rozszerzono konstytucyjne prawa Wilsona, gdy zagrażało Stanom Zjednoczonym załamanie gospodarcze.

Ale nawet w wypadku, jeśli prezydent może się opierać o zgodę narodu i nie potrzebuje zwracać uwagi na opierający się mu kongres, to jednak senat i izba reprezentantów stanowią poważną przeciwwagę: zezwalanie na wydatki finansowe należy do kogresu. Przez odmówienie środków pieniężnych mogą niedogodnego prezydenta usadzić.

W swoich zewnętrznych wystąpieniach prezydenci od dawna podkreślali, że nie są niczym więcej, jak zwykłymi „dobrymi obywatelami", prowadzącymi skromne życie.

Przy wyborze swoich ministrów prezydent ma praktycznie wolną rękę. Mianuje ich — nie było wypadku, żeby senat nie był ich zatwierdził — i może ich także zwolnić. Zdarza się naturalnie rzadko, żeby wybierał niepolityków, a ludzi, którzy wydają mu się być specjalnie odpowiedni ze względu na swe zdolności. Próbą taką był słynny „trust mózgów" Roosevelta; niestety prezydent znalazł się w ten sposób w jeszcze niebezpieczniejszym kręgu wpływów żydowskich intelektualistów i finansistów.

W konstytucji nazywa się ministrów dość mglisto pierwszymi urzędnikami departamentu państwowego. W kongresie nie mają prawa głosowania i nie wolno im tam przemawiać. Wprawdzie w konstytucji nic się o tym nie mówi, tak jednak się już utarło, kongres bowiem widocznie nie chce dopuścić do tego, by wymowni i fachowi sekretarze zdobyli niewygodną mu popularność.

Ale z drugiej strony nawet wrogą ministrom większość parlamentarna nie może zachwiać ich na stanowiskach, gdyż są odpowiedzialni nie przed kongresem, lecz przed prezydentem, i są jedynie jego organami wykonawczymi. Kongres ma najwyżej prawo zapraszać ich jako świadków lub rzeczoznawców na jedną z permanentnych wielkich komisyj. Nie potrzebują także zwracać uwagi na poglądy kongresu, dopóki nie stały się prawem, podlegają bowiem jedynie swemu panu, prezydentowi, winni stosować się do jego wskazówek i są wzywani przez niego, by mu udzielić porad. Dlatego też ich działalności urzędowej prawie się nie krytykuje, gdyż to, co robią, robi właśnie prezydent: a na prezydenta są zwrócone oczy wszystkich.

*) Z tych „republikanów" utworzyła się dzisiejsza „demokratyczna partia", reprezentująca interesy farmerów i przyczyniła się do udziału St. Zj. w wielkiej wojnie. Prezydent Roosevelt, tak samo jak Wilson, należy do tej partii. Drugie stronnictwo „republikańska partia", powstała ok. 1854, reprezentuje dążenia konserwatywno nacjonalistyczne, przeciwstawiając się wiązaniu się z polityką europejską. Jej prezydentami byli Coolidge, Hoover.

Morze płomieni nad centrum uzbrojeniowym Gorkim

Niespodziewany i skuteczny nalot na wielką skalę niemieckiego lotnictwa

PK). w listopadzie. Gorkij... wiele setek kilometrów za Moskwą. Tam, gdzie Oka łączy się z potężną Wolgą, leży ta wielka kuźnia sowieckiej broni. Zaopatrywała ona wojska bolszewickie w potrzebny materiał wojenny, lecz niemiecka broń powietrzna zdruzgotała teraz ten arsenał sowiecki.

Nisko pędzą nad ziemią ciężkie bombowce, omijają zręcznie pagórki i znowu płyną nad doliną. Na prawo od nas Oka, widzimy jej ostatnie błyski przed zapadnięciem smroku.

Żołnierze w przedniej kabinie z wysiłkiem wbijają oczy w rosnącą ciemność. Jeszcze kilka kilometrów. Nad nami, zjawia się sowiecki dwupłatowiec. Zobaczył nas, i rzuca się w dół jak ptak drapieżny, i próbuje zaatakować od tyłu. Nie ma jednak odwagi zbliżyć się na odległość strzałów karabinów maszynowych. Wyłania się drugi myśliwiec.

Jak szatani zjawiliśmy się nad miastem, wtedy zaczyna się piekło. Gdzie nie rzucić wzrokiem, wszędzie widać błyski ciężkiej bolszewickiej artylerii przeciwlotniczej.

Teraz — obserwator pokazuje na lewo — wyłaniają się pod nami długie budowle zakładów fabrycznych. Nasz pilot kładzie się na lewe skrzydło; przeskakuje eleganckim skokiem wysoki komin fabryczny. Na podwórzu stoi 50, 60 samochodów ciężarowych — nasz cel! Przez maszynę przechodzi mocne szarpnięcie, ważącą... „set" cetnarów ciężka bomba toczy się na dół.

Z ciemniejącego nieba, zasnutego chmurami, rzuca się na nas myśliwiec sowiecki. Świecące jego pociski bryzgają w płonących liniach w kierunku naszej maszyny.

Prawy motor dymi. Porucznik Sch. momentalnie zamyka kurek dymny motoru. Śmigło stanęło nieruchomo. Myśliwiec znowu atakuje, i próbuje załatwić się tym razem z lewym motorem. Jednak skręca w ciemność, która nastała, wlekąc za sobą smugę dymu. Niebezpieczna dla nas rozgrywka trwała zaledwie ułamek minuty.

Kilkaset metrów za nami, tam, gdzie przedtem znajdowała się fabryka samochodów i motorów samolotowych zakładów Mołotowa, unosi się wysoka czarna ściana dymu, a wśród czarnych kłębów widać czerwone błyski. Nagle bucha olbrzymi język płomieni. Obok naszej maszyny lecą szczątki gruzów. Tuż obok pierwszego tryska wysoko ku niebu drugi płomień. To robota naszych kolegów. Wybucha trzeci, czwarty, piąty olbrzymi pożar, i jasno oświeca ciemności. W naszej kabinie robi się widno od tych pożarów. Tylko jednym motorem płyniemy wzdłuż dolnej granicy chmur. Odłamki pocisków przeciwlotniczych przebijają ściany przegród bombowych.

MORZE JASNYCH PŁOMIENI.

Jeszcze raz trzeba wrócić nad miasto. Pomimo troski o naszą maszynę, nie możemy się dość nasycić widokiem płonących sowieckich zakładów uzbrojeniowych. Z krwawej czerwieni pożaru już po kilku minutach rozbiło się jedno morze jasnych płomieni.

Na Boga, tylko te 160 km., które trzeba będzie przelecieć! W samolocie jest ciemno, jedynie przyrządy pokładowe świecą w magiczno-zielonym świetle. Każdemu z nas chodzi po głowie trosha: Czy jeden motor da sobie rady z przestrzenią, którą mamy przebyć?

„Panie pułkowniku, zamarzanie coraz to większe!" woła radiotelegrafista. Nie istnieją cieplejsze warstwy powietrza, przez które moglibyśmy lecieć. Naodwrót: tu, gdzie się znajdujemy, jest coraz chłodniej, tym bardziej, że prawy motor, dostarczający do kabiny ciepła, jest nieczynny.

A trzeba lecieć jeszcze daleko. W niemiłosiernym chłodzie drętwieją coraz to bardziej członki. Nagle błyska przez obłoki coś jakby błyskawica. Artyleria przeciwlotnicza! Jesteśmy jednak za wysoko!

WŁASNE LINIE OSIĄGNIĘTE!

Znaleźliśmy się w bliskości frontu. Najgorsze mamy więc za sobą. Żeby nas tylko nie złapał reflektor! Jeszcze pozostaje kawał drogi. Dzielna maszyna opada coraz to niżej. „Jeśli spadniemy jeszcze o 50 m., trzeba będzie wpakować się gdzieś na bagno. Bóg raczy wiedzieć, co się wtedy stanie. Noc jest tak zimna, a dzień tak daleko.

Mam właśnie zamiar podnieść się i iść na przód kabiny, gdy w bladym świetle lampy pokładowe, zobaczyłem uśmiechniętą twarz pilota. „Damy radę! podnieśliśmy się!" Dzięki Bogu! Wszystkim zrobiło się lżej na sercu. Aparat radiowy wysyła do lotniska, z którego wylecieliśmy, nieustanne meldunki o miejscu, gdzie się znajdujemy. Koledzy, którzy tam pozostali, mają się przygotować do naszego lądowania z kapotażem.

Nareszcie, światła na lotnisku! Cisza. Sygnały rozpoznawcze. Następnie błyska w dół kula świetlna sygnału alarmowego... Spodziewałem się kapotażu. Ale nic podobnego się nie stało. Samolot osiada miękko, a następnie jedzie na swe miejsce.

Wróciliśmy szczęśliwie, ze świadomością wielkiego wyczynu i wspaniałego sukcesu.

(Koresp. wojenny Hans R. Erts)

JAK WYGLĄDA BITWA NA ATLANTYKU?

Anglia zdąża w nieunikniony sposób ku katastrofie

BERLIN. Mimo ogromnego frontu na wschodzie, gdzie dokonywuje się zniszczenie bolszewizmu, a wraz z nim usunięcie ostatniego sprzymierzeńca Anglii na kontynencie, posiada Atlantyk, jako właściwy teatr wojny przeciwko Anglii, teraz podobnie jak poprzednio duże znaczenie.

Niemiecka marynarka wojenna walczy tu z wielokrotnie silniejszym nieprzyjacielem, mimo to do końca października zatopiła ona ogółem 14,5 miliona TRB angielskiego, albo w służbie angielskiej pozostającego tonażu handlowego.

Do tego doliczyć należy jeszcze w wielkich rozmiarach uszkodzony albo skutkiem trafienia na miny utracony tonaż. W ciągu dwóch lat wojny osiągnięto rezultat, który prawie dokładnie odpowiada ogólnej liczbie zatopionego tonażu w ciągu całej wojny światowej.

———ooo———

Przekazy pocztowe Rzesza — Kraj Wschodni

W ramach postanowień dewizowych podjęty został ruch przekazowo-pocztowy i przekazowo-pieniężny z Rzeszy łącznie z Alzacją i Lotaryngią, Luksemburgiem i Protektoratem Bohemii i Moraw) do terenu Generalnego Komisarza poczty w Kraju Wschodnim na podstawie wewnętrzno-niemieckich przepisów i opłat.

Na przedpolu Moskwy

(PK). Wojska niemieckie stoją o niecałe 100 km. od centrum Moskwy. Nawet na mapach dowódców kompanij, na samym ich prawym wschodnim brzegu, znajduje się twierdza bolszewizmu jako gruba ciemna plama. 100 mil W tym kraju niezmierzonych przestrzeni jest to zwykle nieduży skok.

Jednakże tych 100 kilometrów, ten ostatni kawałek drogi przed Kremlem, ma swoją wagę, i musi być przez niemieckie siły zbrojne sumiennie „obroniony". Albowiem przeciwnik wykorzystał do ostateczności wszystkie możliwości obrony i przeszkody terenowe pod swoją stolicą. Nie będzie w tym przesady, jeśli określimy całe przedpole Moskwy jako jedno wielkie pole usiane minami, które ułożono przede wszystkim na szosach i drogach, na terenie znajdującym się po obu stronach i na wszystkich dróżkach komunikacyjnych.

BEZDENNE DROGI, NA KTÓRYCH ODBYWA SIĘ MARSZ NAPRZÓD.

Głównym sprzymierzeńcem wroga jest obecnie w jesieni pogoda i teren, który podczas prawie stałej wilgotnej i chłodnej niepogody na błotnistym podłożu stał się bezdennym, a na podłożu gliniastym niesłychanie rozlazłym. Ziemia napęczniała od wody deszczowej jak gąbka, i w ten sposób niemiecki marsz naprzód został przykuty do istniejącej, nędznej sieci komunikacyjnej. Bolszewicy dobrze o tym wiedzą, i dlatego też rozbudowali swe główne linie oporu wzdłuż dróg.

Jeden punkt oporu za drugim muszą niemieckie wojska z dużym wysiłkiem łamać i likwidować. Pomimo to zostały już przełamane wielkie linie obronne Moskwy, okalające przedpole terenu walk o sowiecką stolicę; wojska niemieckie mają je już za sobą. Obejmowały one przebiegającą od Kaługi do Kalinina linię umocnień, długości 300 km., i zamykały przede wszystkim wielką szosę prowadzącą z zachodu z Mińska do Moskwy przez Smoleńsk — Wiaźmę. Linia ta przedstawiała dobrze i pomysłowo rozbudowany system pozycyj polowych, uwzględniający najnowsze doświadczenia wojenne.

BYŁO TAM WSZYSTKO.

W terenie falistym, w którym trudno się orientować, a z którego błotnistych zagłębień płyną na północ rzeczki do Moskwy, wszędzie, gdzie mogły podjechać czołgi, znajdowały się pola minowe. Za nimi umieszczony był długi rząd miotaczy płomieni, które, wmontowane w skrytkach ziemnych dla atakujących były niewidoczne. Składały się one z dużych garnków stalowych, z których sterczała nad ziemią jedynie rurka. Ze sprzętu tego, znanego dotąd jako broń zaczepna jedynie pionierom, miały bryzgać na atakujących strumyki płomieni, długości kilku metrów. Miotacze płomieni zapalano z dobrze osłoniętych bunkrów.

Nad całym systemem linij obronnych czuwała artyleria oraz armaty przeciwlotnicze; z licznych bunkrów, częściowo betonowych, znajdujących się na wyższych miejscach, i flankujących, cały teren był pod obstrzałem broni przeciwpancernej, karabinów maszynowych i zwykłych karabinów. Nawet Sowietom, choć miały za sobą przykre doświadczenia z żołnierzem niemieckim, wydało się niemożliwym przełamanie tej linii umocnień, czuły się więc zupełni bezpieczne. A na drogach dojazdowych utrudniały zbliżenie się miny i głębokie wyrwy, oraz spalone i wysadzone w powietrze mosty, jak również wezbrane rzeczki. A gdyby w tych z całym wyrafinowaniem rozbudowanych pozycjach miała się okazać gdzieś luka przez którą udało by się atakującym Niemcom przebić, to bolszewicy zamierzali wyrznąć z powrotem intruzów przez przeciwuderzenia czołgów.

PODZIEMNE GARAŻE DLA CZOŁGÓW.

Przygotowano się bowiem i do przeciwuderzeń. W tym celu skoncentrowano za linią umocnień liczne czołgi, i umieszczono je w podziemnych garażach dla czołgów, po mistrzowsku zamaskowanych, częściowo w gąszczach leśnych, gdzie trudno je było zauważyć z powietrza. Garaże te były tak urządzone, że czołgi mogły z nich bezpośrednio wziąć udział w walce. W razie potrzeby miały się nagle zjawić, oddać kilka strzałów, i zniknąć, a więc wewnątrz linij obronnych tworzyć coś w rodzaju ruchomych bunkrów.

Pomimo, że atakujące wojska niemieckie z powodu bezdenności dróg nie mogły obejść linij umocnień moskiewskich, to jednak udało się niemieckiemu żołnierzowi w ciągu kilku dni je rozerwać i przełamać. Walki odbywały się częściowo na dawnym polu bitwy z sierpnia 1812, na którym próbowano pod Moskwą, po raz ostatni, powstrzymać marsz Napoleona. Niemieckie siły zbrojne zdobyły sobie na tym polu walk nieśmiertelną sławę.

(Koresp. woj. Günther Heysnig. „Deutche Zeitung im Ostland" nr. 99)

Przeciwko polityce Roosevelta

NOWY YORK, (PD). Jak donosi „New York Times" z Waszyngtonu, siedmiu demokratów i trzech republikanów, którzy dotychczas byli zwolennikami zmiany ustawy o neutralności, oświadczyło, że tym razem przeciwstawiają się oni zmianie.

Gazeta pisze, że mowy posłów demokratycznych z państw południowych przeciwko zmianie ustawy wywołały szczególnie nerwowy nastrój.

Według „New. York Herald Tribune" oświadczył demokrata Smith, który poprzednio głosował za zmianą ustawy o neutralności, że ustawa w obecnej swojej formie jest równoznaczna z wypowiedzeniem wojny. Nie może on poprzeć projektu, ponieważ Stany Zjednoczone nie są przygotowane do wojny.

Zupełnie niespodziewanie wypadły przemówienia posłów demokratecznych Richards'a i South'a. Richards, członek wydziału zagranicznego Izby reprezentantów, nie zgodził się, jak dalej donoszą, na zmianę ustawy, uzasadniając to tym, że zmiana wtrąci Stany Zjednoczone w wojnę.

Korespondent „New York Times", James Heston, pisze między innymi: „Rewolta w szeregach posłów demokratycznych przyjęła tak zagrażające rozmiary, że mówca Izby reprezentantów, Rayburn, pośpieszył po pięciogodzinnej debacie do Białego Domu, aby zapytać Roosevelta, w jaki sposób możnaby stłumić sprzeciw. Nigdy jeszcze od początku wojny przywódcy kongresu nie byli tak podnieceni, jak obecnie. Nieobecni w stolicy Związku wierni rządowi posłowie mieli otrzymać drogą telefoniczną i telegraficzną wskazówki by natychmiast wracali do stolicy celem wzięcia udziału w głosowaniu.

„Wilnaer Zeitung" z 14. 11. 41 r.

Durchführungsbestimmung

zur Bekanntmachung über die Seifen- und Waschmittelzuteilung vom 10. November 1941

1. Für die Zeit vom 1. Nov. bis 30 Nov. 1941 kann die Stadtbevölkerung folgende Seifen- und Waschmittelmengen auf Grund folgeder Bestimmungen beziehen:

1. ALLGEMEINER SEIFENBEZUG.

Die ständigen Einwohner des Gebiets von Kauen-Stadt, Wilna-Stadt, Schaulen und Ponjewiesch-Stadt sowie Mariampole und Ukmerge erhalten je nach Vorrat.

100 gr. Schmierseife oder

1 Stck. weiche Kernseife ca. 100 gr. oder

1 Stck. normale Kernseife ca. 50 gr. oder

1 Stck. Einheitsfeinseife ca. 80 gr oder 1 Paket Waschseifenpulver ca. 250 gr.

Diese Mengen werden an die bezugsberechtigten Einwohner gegen den Seifenabschnitt Nr. 1 der Nahrungsmittelkarte abgegeben.

2. ZUSATZSEIFENBEZUG UEBER DIE ORTSSTELLEN.

a) Die für Aerzte, Zahnärzte, Hebammenn u. a. berufsmässig in der Kranken- und Säuglingspflege beschäftigten Personen festgesetzte Zusatzmenge beträgt, sofern sie ausserhalb einer Anstalt ihre selbstständige Praxis ausüben:

1 Stck. Feinseife (Toilettenseife) je 80—100 gr. oder 1 Stck. Einheitsfeinseife und bis 2 Pakete Waschpulver je ca. 250 gr. Diese Mengen werden durch Seifenzusatzkarten, welche von der Ortsstelle der Niederlassung der Praxis bezogen werden können, verteilt und zwar: Feinseife (Toilettenseife) oder Einheitsfeinseife und Waschseifenpulver. Die Regelung unterliegt besonderen Durchführungsbestimmungen, welche noch erlassen werden.

b) Wöchnerinnen erhalten zur Säuglingspflege einmalige folgende Zusatzmengen:

1 Stck. Kernseife ca. 100 gr. und 1 Paket Waschseifenpulver ca. 250 gr.

Ueber diese Zusatzmengen werden von den Ortsstellen, bei welchen die Wöchnerinnen ihren ständigen Wohnsitz haben, gegen Vorlage der Geburtsurkunde Seifenzusatzkarten ausgegeben.

3. ZUSATZSEIFENBELIEFERUNG UEBER BESONDERE ANTRAEGE.

a) für Schmutzarbeiter, die infolge ihres Berufes besonders starkter Verschmutzung an Körper und Kleidung ausgesetzt sind, beträgt die festgesetzte Zusatzmenge für 2 Monate:

1 Stck. Einheitsfeinseife ca. 80 gr. zur Körperpflege. Bei erhöhter Verschmutzung von Arbeitskleidung kann ausserdem,

1 Paket 250 gr. Waschseifenpulver oder

1 Stck. Kernseife gewährt werden.

Diese Zusatzmengen erhalten die Betriebe für ihre Arbeiter gegen Bezugscheine, Anträge sind an die Versorgungs- und Verteilungsstelle Kauen, Unabhängigkeitsplatz 3 zu richten. Diese Anträge müssen dort genehmigt werden und dann beim Ernährungs- und Wirtschaftsamt des Wohnsitzes des Betriebes vorgelegt werden. Dem Antrag ist eine Bestandsmeldung vom Vorrat beizufügen.

b) Für die Gaststätten und Beherbergungsbetriebe beträgt die festgesetzte Menge zur Reinigung der Bettwäsche 20 gr. Waschseifenpulver je Uebernachtung und zum Reinigen der Küchenwäsche bis zu 50 v. H. der im Monat Oktober 1940 zu diesem Zweck verbrauchten Menge an Waschmitteln. Anträge sind an die Versoggungs- und Verteilungsstelle in Kauen, Unabhängigkeitsplatz 3, zu richten. Diese Anträge müssen dort genehmigt werden und sind dann beim Ernährungs- und Wirtschaftsamt des Wohnsitzes des Betriebes einzureichen. Dem Antrag ist eine Bestandsmeldung vom Vorrat beizufügen.

c) für Krankenhäuser, Heil-, Pflege und Entbindungsanstalten beträgt die festgesetze Menge bis zu 70 v. H., abgestellt auf die belegte Bettzahl des gleichen Zeitabschnittes im Monat Oktober 1940. Anträge sind beim Ernährungs- und Wirtschaftsamt des Betriebes zu stellen.

d) Für Friseurbetriebe beträgt die festgesetzte Menge 500 gr. Rasierseife oder Rasierseifenpulver für jeden zur Kundenbedienung beschäftigten Angestellten. Anträge sind über den zuständigen Handwerkerverband zu stellen und an die Versorgungs- und Verteilungsstelle Kauen, Unabhängigkeitsplatz 3 zur Genehmigung einzureichen. Der Antrag ist dann beim Ernährungs- und Wirtschaftsamt des Wohnsitzes des Betriebes vorzulegen. Dem Antrag ist eine Bestandsmeldung vom Vorrat beizufügen.

II. Nichtbeachtung oder Uebertretung dieser Bekanntmachung wird bestraft.

III. Die Belieferung der Landbevölkerung erfolgt durch eine besondere Bekanntmachung.

Kauen, den 10. November 1941.

Der Generalkommissar in Kauen

I. A.

(gez.) PENSE.

Przepisy wykonawcze

do obwieszczenia z dn. 10 listopada o przydziale mydeł i środków do prania

1. Za czas od 1 listopada do 30 listopada 1941 r. może ludność miast, na podstawie poniższych przepisów otrzymać następującą rację mydeł i środków do prania:

1. OGÓLNA RACJA MYDŁA.

Stali mieszkańcy terytorium Kowna-miasta, Wilna-miasta, Szawel i Poniewieża-miasta, jak również Mariampola i Wiłkomierza otrzymują według istniejących zapasów:

100 gr. mydła rzadkiego albo

1 kawałek mydła miękkiego ca. 100 gr., albo

1 kawałek mydła twardego ca. 50 gr., albo

1 kawałek jednolitego mydła toaletowego ca. 80 gr., albo

1 paczkę proszku do prania ca. 250 gr.

Ilości te będą wydawane uprawnionym do otrzymania mieszkańcom na kupon mydło Nr. 1 karty żywnościowej.

2. DODATKOWA RACJA MYDŁA WG. ZAJMOWANYCH STANOWISK:

a) Dodatkowa ilość, ustalona dla lekarzy, dentystów, akuszerek i innych osób zatrudnionych przy pielęgnacji chorych lub niemowląt, o ile zajmują się samodzielną praktyką, poza instytucją:

1 kawałek mydła toaletowego 80—100 gr., albo

1 kawałek jednolitego mydła toaletowego i do 2 paczek proszku do prania ca. 250 gr każda.

Ilości te będą wydawane wg. dodatkowych kart na mydło, które będą rozdzielały odnośne urzędy w miejscu praktyki, a mianowicie: na mydło toaletowe lub też jednolite mydło toaletowe i proszek do prania. Ostateczne uregulowanie podlega osobnym zarządzeniom wykonawczym, które zostaną wydane.

b) Położnice otrzymają dla pielęgnacji niemowląt jednorazowo następujący dodatek:

1 kawałek mydła twardego ca. 100 gr. i

1 paczkę proszku do pranie ca 250 gr.

Na tę dodatkową ilość będą przez miejscowe urzędy, w miejscu stałego zamieszkania położnic, wydane dodatkowe karty na mydło po przedstawieniu metryki urodzenia.

3. DODATKOWE RACJE MYDŁA DLA SPECJALNYCH CELÓW.

a) dla robotników mających specjalnie brudzącą ciało i ubranie pracę zawodową wynosi ustalona racja dodatkowa na 2 miesiące:

1 kawałek jednolitego mydła toaletowego ca. 800 gr. dla pielęgnacji ciała. Przy specjalnym brudzeniu się odzieży robotniczej może być poza tym przyznana

1 paczka proszku do prania ca. 250 gr. lub

1 kawałek mydła twardego.

Te dodatkowe ilości otrzymują dla swoich robotników przedsiębiorstwa na ordery. Zapotrzebowania należy kierować do Urzędu Zaopatrzenia i Przydziału, Kowna, Unabhängigkeits-Platz 3. Zapotrzebowania te muszą być tam zatwierdzone, a następnie przedłożone Urzędowi Gospodarki i Wyżywienia w miejscu działania przedsiębiorstwa. Do zapotrzebowania należy dołączyć wykaz posiadanych zapasów.

b) Dla hoteli i schronisk ilość wyznaczona do prania bielizny pościelowej wynosi 20 gr. proszku do prania od noclegu, do prania zaś bielizny kuchennej 50% ilości środków do prania zużytych w tym celu w miesiącu październiku 1940 roku. Zapotrzebowania należy kierować do Urzędu Zaopatrzenia i Przydziału w Kownie, Unabhängigkeitsplatz 3. Zapotrzebowania te muszą być tam zatwierdzone, a następnie przedłożone Wydziałowi Gospodarki i Zaopatrzenia w miejscu zamieszkania przedsiębiorstwa. Do zapotrzebowania należy dołączyć wykaz posiadanych zapasów.

c) Dla szpitali, domów zdrowia, zakładów opiekuńczych i położniczych ilość wyznaczona wynosi do 70%, obliczając według zajętych łóżek w tym samym czasie w miesiącu październiku 1940 r. Zapotrzebowania należy składać w Urzędzie Gospodarki i Wyżywienia w miejscu działania instytucji.

d) Dla zakładów fryzjerskich ilość ustalona dla każdego przy obsłudze klienteli zatrudnionego pracownika zakładu wynosi 500 gr. mydła do golenia lub też proszku do golenia. Zapotrzebowania należy kierować za pośrednictwem odnośnego związku rzemieślniczego do Urzędu Zaopatrzenia i Przydziału w Kownie, Unabhängigkeitsplatz 3. Następnie należy zapotrzebowanie złożyć w Urzędzie Gospodarki i Wyżywienia w miejscu działania przedsiębiorstwa. Do zapotrzebowana należy dołączyć wykaz posiadanych zapasów.

II. Niewykonanie lub też przekroczenie niniejszego obwieszczenia będzie karane.

III. O zaopatrzeniu ludności wiejskiej nastąpi specjalne obwieszczenie.

Kowno, 10 listopada 1941 r.

Generalny Komisarz w Kownie
z polec. podp. Dr. PENSE.

Die Anordnung über die Bewirtschaftung und Zuteilung von Mineralölen vom 11. XI. 41 wird zurückgezogen. Anstatt dessen wird folgende Anordnung herausgegeben:

Odwołuje się zarządzenie w sprawie reglamentacji i przydzielania olejów skalnych z 11 XI. 41. Wzamian tego wydaje się następujące zarządzenie:

Anordnung — Zarządzenie

über die Bewirtschaftung und Zuteilung von Mineralölen

w sprawie reglamentacji i przydziału olejów skalnych

Die Anordnung über die Beschlagnahme und Meldepflicht sämtlicher Mineralöle und Mineralölprodukte vom 25.7.41 wird wie folgt ergänzt:

§ 1. 1) Beschlagnahmt und bewirtschaftet sind folgende Erzeugnisse: Motorenbenzin, Ligroin (Schwerbenzin), Spezialbenzin, Benzol, Gasöl, Homologe des Benzols, Dieselöl, Motorennaphta, Mazut, Traktorenpetroleum, Petroleum f. Leucht- und Kochzwecke, mineralische Schmieröle jeder Art, Wagenfette, technische und medizinische Vaselinen, Paraffin, Ceresin, Bitumen, Heizöle, Asphalt, Gudron, Steinkohlenteeröle, Schieferöle, Schieferölprodukte, Holzteer, Birkenteer, Peche aller Art, Carbolineum.

2) Verfügungen über die beschlagnahmten Erzeugnisse sind nur nach den nachfolgenden Bestimmungen zulässig.

§ 2. Anmeldepflicht.

1) Die in § 1 (1) aufgeführten Erzeugnisse sind vom Eigentümer, Besitzer, oder jener sonstigen Person, die über solche Erzeugnisse verfügt, anzumelden.

Von der Anmeldung befreit sind die Tankstellen der „Lietukis" Nafta-Abteilung, Kauen, und ihrer Genossenschaften.

2) Die Anmeldung hat schriftlich bis zum 20. 11. 1941 bei den in § 4 aufgeführten, für die Zuteilung und Freigabe eingesetzten Stellen zu erfolgen.

3) Die Anmeldung muss folgende Angaben enthalten: a) Name des Anmeldenden, b) Anschrift des Anmeldenden, c) Lagerorte der Erzeugnisse, d) Art der Lagerung, Lagermittel (Anzahl und Grösse der Tanks, Kesselwagen, Fässer), e) Bezeichnung und Menge der Ware, f) vorgesehener Verwandungszweck, g) Erklärung, wie lange die gemeldeten Vorräte für den vorgesehenen Zweck ausreichen.

4) Bestände, die die nachstehenden Mengen nicht überschreiten, sind von der Meldepflicht ausgenommen: Motorenbenzin, Ligroin, Spezialbenzin, — Benzol bis zu 50 kg/ltr, Gasöl, Dieselöl, Motorennaphta, Mazut, Petroleum für Traktoren, Petroleum für Leucht- und Kochzwecke — bis zu 150 kg/ltr, Autoöle, mineralische Schmierstoffe jeder Art, technische Vaselinen — bis zu 30 kg/ltr, Bitumen, Asphalt, Gudron — bis zu 300 kg/lt, alle übrige Erzeugnisse — bis zu 100 kg/ltr. Ferner sind zu melden alle sogenannten Eigenverbrauchstankstellen, d. h. solche Tankstellen, die sich nicht im Besitz der „Lietukis" —Nafta-Abt. Kauen, und ihrer landwirtschaftlichen Genossenschaften befinden, sondern Eigentum eines Betriebes sind. Die Meldung muss Namen und Anschrift des Betriebes, Anzahl der Kessel und ihre Lagerkapazität enthalten.

§ 3. Eigenverbrauch. Der Eigentümer, Besitzer oder sonstige Verfügungsberechtigte beschlagnahmter Erzeugnisse hat das Recht, diese Erzeugnisse ohne besondere Genehmigung zu verwenden, wenn der Verbrauch zur Aufrechterhaltung seines zur Fortführung genehmigten Gewerbes oder Betriebes notwendig ist. Er ist jedoch verpflichtet, den Umfang siner Vorräte zu ermitteln und in einem Mengen-Bestandsverzeichnis schriftlich festzuhalten. Den täglichen Verbrauch hat er laufend von diesem Vorrat in dem anzulegenden Mengen-Bestandsverzeichnis anzuschreiben. Bei späteren Anträgen auf Zuweisung von Mineralölen, Teerölen, Schieferölen usw. sind diese Aufzeichnungen der Behörde vorzulegen.

§ 4. Anträge auf Zuweisung beschlagnahmter Erzeugnisse. Verbraucher, die keine der beschlagnahmten Erzeugnisse besitzen und zur Fortführung ihres Gewerbes oder Betriebes ihren Bedarf einkaufen müssen, stellen den Zuweisungsantrag bei nachstehenden Dienststellen: a) einheimische Industriebetriebe und Unternehmungen, Behörden und Anstalten, die in den Trusts oder staatlichen Verwaltungen zusammengeschlossen waren (ausschliesslich ihres Treibstoffbedarfs für Kraftfahrzeuge, siehe b): Versorgungs- und Verteilungsstelle Kauen, Unabhängigkeitsplatz 3; b) Landwirtschaft, Kleinbetriebe, Handwerker und alle Kraftfahrzeugbesitzer: im Gebiet Kauen-Stadt beim Gebietskommissar Kauen-Stadt, im Gebiet Kauen-Land beim Gebietskommissar Kauen-Land, im Gebiet Wilna-Stadt beim Gebietskommissar Wilna-Stadt, im Gebiet Wilna-Land beim Gebietskommissar Wilna-Land, im Gebiet Schaulen beim Gebietskommissar Schaulen, im Gebiet Ponewesch beim Gebietskommissar Ponewesch, bzw. bei den von den

Zarządzenie w sprawie sekwestru i obowiązku rejestracji wszystkich olei i produktów skalnych z 25. 7. 41. zostaje uzupełnione w sposób następujący:

§ 1. 1) Sekwestrowi i reglamentacji podlegają następujące przetwory: Benzyna do motorów, Ligroina (Benzyna ciężka), Benzyna specjalna, Benzol i jego homologi i derywaty, Olej gazowy, Olej do motorów Diesla, Ropa do motorów, Mazut, Nafta do traktorów, Nafta do celów oświetlenia i gotowania, Skalne smary oleiste wszelkiego rodzaju, Oleje do aut, Tłuszcz do wozów (smarowidło do wozów), Techniczna i medyczna wazelina, Parafina, Cerezyna, Bitum, Asfalt, Gudron, Olej dziegciowy (węgla kamiennego), Olej łupkowy, Produkty oleju łupkowego, Dziegieć, Ołowiany Tetraetyl, Smoła wszelkiego rodzaju, Carbolineum.

2) Zezwala się na dysponowanie zasekwestrowanymi przetworami wyłącznie na podstawie następujących przepisów.

§ 2. Obowiązek rejestracji: 1) Wyszczególnione w § 1 (1) przetwory winne być zarejestrowane przez właściciela, posiadacza albo osobę, która w posiadaniu takich przetworów.

Wolne od rejestracji są stacje benzynowe „Lietukisa", oddział naftowy Kowno i jego spółdzielnie.

2) rejestracje należy uskutecznić na piśmie do 20. 11. 1941 w wyszczególnionych w 4 urzędach dla przydzielania i wydawania olei skalnych.

3) W rejestracji należy podać następujące dane: a) Nazwisko rejestrującego, b) Adres, c) Miejsce złożenia zapasów, d) Sposób składowania przetworów, e) Sposób składowania (ilość i pojemność zbiorników, cystern na kołach, beczek), e) Oznaczenie ilości towaru, f) Przewidywany cel zużycia, g) Oświadczenie, na jaki czas zarejestrowane zapasy wystarczą na przewidziany cel.

4) Zapasy, które nie wynoszą więcej niż podane poniżej ilości, nie podlegają obowiązkowi rejestracji:

Benzyna do motorów, ligroina, benzyna specjalna, benzol — do 50 kg/ltr. Olej gazowy, olej do motorów Diesla, ropa do motorów, mazut, nafta do traktorów, nafta do celów oświetlenia i gotowania — do 150 kg/ltr. Oleje do aut, smary skalne wszelkiego rodzaju, techniczna wazelina — do 30 kg/ltr. Bitum, asfalt, gudron — do 300 kg/ltr. Wszystkie pozostałe przetwory — do 100 kg/ltr.

Poza tym należy zarejestrować wszystkie t. zw. stacje benzynowe służące własnym potrzebom, t. zn. takie stacje benzynowe, które nie są w posiadaniu „Lietukisa", Oddział naftowy Kowno, i jego rolniczych spółdzielni, lecz są własnością przedsiębiorstwa. W rejestracji należy podać nazwę i adres przedsiębiorstwa, ilość cystern i pojemność składów.

§ 3. Zużycie własne. Właściciel, posiadacz albo inna osoba, upoważniona do dysponowania zasekwestrowanymi przetworami ma prawo do korzystania z nich bez specjalnego zezwolenia, jeżeli zużycie ich jest konieczne dla dalszego prowadzenia jego rzemiosła albo przedsiębiorstwa na skutek uzyskanego zezwolenia. Jednakże jest on obowiązany do wyjawienia ilości swoich zapasów i pisemnego uwidocznienia stanu tych zapasów. Dzienne zużycie winien on bieżąco wpisać do sporządzonego wykazu stanu zapasów. Przy składaniu podań o uzyskanie olejów skalnych, dziegciowych, łupkowych itd. wykazy te należy przedłożyć odnośnej władzy.

§ 4. Podania o przydzielenie zasekwestrowanych przetworów. Spożywcy, nie posiadający żadnych przetworów podlegających sekwestrowi, a dla dalszego prowadzenia rzemiosła albo przedsiębiorstwa zmuszeni kupować potrzebne ilości, składają podanie o przydział do następujących urzędów:

a) krajowe zakłady przemysłowe i przedsiębiorstwa władze i instytucje, które złączone były w trusty albo państwowe zarządy (wyłączając ich zapotrzebowanie na materiały pędne dla samochodów patrz b).

Punkt zaopatrzeniowy i rozdzielczy Kowna, Plac Wolności 3.

b) Rolnictwo, przedsiębiorstwa mniejsze, rzemieślnicy i wszyscy właściciele samochodów na terenie miasta Kowna — u Okręgowego Komisarza Kowno-miasto; na terenie Kowno-Powiat — u Okręgowego Komisarza Kowno-powiat; na terenie miasta Wilna — u Okręgowego komisarza Wilno-miasto; na terenie Szawel — u okręgowego komisarza

(Dokończenie na str. 4-ej)

Z frontu wschodniego

Tak wygląda droga po której się ofensywę na Wschodzie. Wschodzie.

Wiadomości z dnia

18 Listopad

WTOREK
Anieli

Wschód słońca g. 7.28
Zachód „ „ 16.12

Zaciemniamy okna w mieszkaniach dziś:
od godz. 16,36 do 7,43

— PRZERWA W DOSTAWIE KARTOFLI. Dostawy kartofli do miasta uległy obecnie przerwie ze względu na niesprzyjające warunki atmosferyczne. (p).

— DOBÓR KANDYDATÓW NA KURSY. W związku z zarządzeniem władz, dotyczącym kursów gospodarstwa rolnego dla synów rolników, dobrze prowadzących swe gospodarstwa, wójtowie dobierają obecnie kandydatów na te kursy i sporządzają wykazy. Wykazy kandydatów mają być przedłożone powiatowemu kierownikowi gospodarczemu do dnia 1 grudnia. (p).

— KOMUNIKAT. Wszystkie osoby, które dotychczas nie odebrały pieniędzy za rzeczy sprzedane w sklepach komisowych Wileńskiego Handlu Państwowego, a później Handlu Towarami Przemysłowymi (Pramprekyba) proszone są o przybycie do dnia 30 listopada br. do Biura Handlu Towarami Przemysłowymi, Uosto (Portowa) 3 w godzinach urzędowych celem odbioru pieniędzy. Pretensje zgłoszone w czasie późniejszym nie będą uwzględniane.

— WALKA Z ŻEBRACTWEM. W najbliższym czasie zostanie przeprowadzona akcja, mająca na celu bezwzględne zwalczenie natrętnego żebractwa. Osoby zajmujące się żebraniem będą zatrzymywane i surowo karane. Za nieletnich będą pociągani do odpowiedzialności ich rodzice i opiekunowie. (p).

— NIE WOLNO KORZYSTAC Z PRĄDU NA CUDZY LICZNIK. Zdarza się często, że wprowadzający się do nowych mieszkań znajdują tam liczniki, zarejestrowane na nazwisko poprzednich abonentów i na ich podstawie korzystają z prądu. Korzystanie z prądu przy pomocy cudzego licznika jest zakazane. Po zajęciu mieszkania z licznikiem, należy niezwłocznie zgłosić się do elektrowni i tam dopełnić wszystkich formalności, związanych z przerejestrowaniem licznika. Celem uniknięcia ewent. nieporozumień należy wziąć od administratora domu zaświadczenie stwierdzające datę, od której nowy abonent korzysta z mieszkania, względnie stwierdzoną przez administratora adnotację o cyfrze wskazanej przez licznik w chwili zajęcia mieszkania. Abonenci, którzy nie dopełnią tych formalności, odpowiadają za wszystkie długi poprzedniego abonenta. (p)

— KONTROLA PRZECIWPOŻAROWA. Na terenie miasta trwa obecnie kontrola przeciwpożarowa fabryk, przedsiębiorstw i domów prywatnych. Jak już podawaliśmy, w okresie intensywnego opalania pieców należy usunąć z ich pośredniego sąsiedztwa wszelkie przedmioty łatwopalne, oraz wszystko, co może być przyczyną pożaru. Jak się dowiadujemy, ostatnio przeprowadzona kontrola wykazała, że jeszcze nie wszyscy zastosowali się do tego ostrzeżenia. Wobec tego przypominamy jeszcze raz o potrzebie zastosowania środków ochronnych, dodając, że winni niedbalstwa będą pociągani do odpowiedzialności. (t).

— PIEC PRZYCZYNĄ POŻARU. W domu Nr. 10 przy ul. Jakszto wybuchł pożar. Przyczyną pożaru było zbyt silne ogrzanie pieca, od czego zapaliły się złożone przy piecu ubrania. Ogień został zlikwidowany przez straż ogniową. (t)

— KARTY ŻYWNOŚCIOWE NA GRUDZIEŃ. Celem uniknięcia jakichkolwiek niedokładności i niedociągnięć przy rozdawaniu ludności kart żywnościowych Zarząd m. Wilna już obecnie wydał zarządzenie rozpoczęcia drukowania kart żywnościowych. Karty po wydrukowaniu zostaną przesłane do biur rejonowych eksploatacji domów.

— ORGANIZACJA WYDZIAŁU ZAOPATRYWANIA. Celem usprawnienia zaopatrywania ludności w żywność i inne artykuły zarząd miasta przystąpił do organizowania wydziału zaopatrzenia. Wydział zaopatrzenia będzie miał dwa oddziały: oddział aprowizacyjny i oddział dostarczania towarów. (p)

— OBOWIĄZEK SPRZEDAWANIA SKÓR. Zarządzenia władz — nie ograniczając rolników w zabijaniu zwierząt na własne potrzeby — jednocześnie wkładają na nich obowiązek dostarczania pozyskanych przy tym skór na punkty skupu Maistasu. Obowiązek ten dotyczy wszystkich uzyskanych skór, bez względu na rodzaj i pochodzenie. M. in. należy dostarczać również skóry pochodzące z padliny. (p).

Anordnung — Zarządzenie

(Dokończenie ze str. 3-ej).

Gebietskommissaren für die Verteilung eingesetzten Kreischefs und Kreislandwirtschaftsführern.

§ 5. Strafandrohung. Wer gegen die Vorschriften dieser Verordnung verstösst oder ihre Durchführung vorsätzlich oder fahrlässig verhindert oder wer vorsätzlich oder fahrlässig unrichtige Angaben macht, wird mit Haft bis zu 6 Wochen und Geldstrafe bis zu zehntausend Reichsmark oder mit einer dieser Strafen bestraft. Die im Eigentum, Besitz oder in der Verfügungsgewalt des Täters befindlichen Vorräte unterliegen der Einziehung zu Gunsten des Deutschen Reiches.

§ 6. Inkrafttreten der Verordnung. Diese Verordnung tritt am Tage ihrer Verkündung in Kraft.

Kauen, 11.XI. 41.

Der Generalkommissar in Kauen
I. A.
(gez.) PENSE.

Szawle; na terenie Poniewieża — u Okręgowego komisarza Poniewież, wzgl. u naczelników powiatów i agronomów powiatowych, do rozdziału przez okręgowych komisarzy ustanowionych.

§ 5. Sankcje karne. Kto uchybi przepisom niniejszego zarządzenia albo rozmyślnie i złośliwie przeszkadzać będzie w ich wykonaniu, względnie rozmyślnie i złośliwie poda fałszywe dane będzie karany więzieniem do 6 tygodni i grzywną do 10.000 RM albo jedną z tych kar. Własność, posiadłość albo zapasy, znajdujące się w dyspozycji winnego, podlegają zajęciu na rzecz Rzeszy Niemieckiej.

§ 6. Moc obowiązująca zarządzenia. Niniejsze zarządzenie wchodzi w życie z dniem jego ogłoszenia.

Kauen. 11. XI. 41.

Generalny Komisarz w Kownie
z polec. podp. PENSE.

Aufruf an die Volksdeutschen

1) Die Volksdeutschen der Stadt Wilna werden aufgerufen, sich bis zum 30. November 1941 zu melden.

2) Die Meldestelle befindet sich in meiner Dienststelle im ersten Stock, Zimmer 23. Ein entsprechendes Antragsformular kann dort entgegengenommen werden. Die Meldestelle ist bis zum 30. 11. 1941 täglich von 8—12.30 Uhr und von 15—18 Uhr geöffnet.

3) Zur Meldung werden alle diejenigen Personen aufgefordert, die sich als Volksdeutsche ausweisen können oder durch Herkunft, Sprache, Verhalten, Erziehung und Gefühl als Volksdeutsche betrachten.

Der Gebietskommissar der Stadt Wilna
gegz. HINGST.

Wilna, den 14. November 1941.

Wezwanie do obywateli narodowości niemieckiej

1) Wzywam wszystkich obywateli narodowości niemieckiej miasta Wilna aby zameldowali się do dnia 30 listopada 1941 r.

2) Zameldowania przyjmuje się w Komisariacie okręgowym miasta Wilna I piętro, pokój 23, gdzie wydaje się odpowiednie formularze do wypełnienia. Zameldowania będą przyjmowane do dnia 30 listopada 1941 r. codziennie od godz. 8—12,30 i od godz. 15—18.

3) Meldować się mogą osoby które albo dokumentami potrafią udowodnić swoją przynależność do narodowości niemieckiej albo, przez pochodzenie, mowę, postępowanie, wychowanie i uczucie uważają się za obywateli narodowości niemieckiej.

Komisarz miasta Wilna
podp. HINGST

Wilno, dnia 14 listopada 1941 r.

† ś. p.

Wiera Kuźmicka

Po krótkich lecz ciężkich cierpieniach zmarła dnia 16.XI.1941 r. Eksportacja zwłok ze szpitala zakaźnego na Zwierzyńcu na cmentarz prawosławny nastąpi we wtorek o godz. 14 — o czym zawiadamiają nieutuleni w żalu

Przyjaciele.

TEATRY FILMOWE

„CASINO" Didżioji (Wielka) 47

Premiera.

„Trenk z Pandurów"

W rolach głównych Hans Albers i Sybille Schmitz

Nadprogram:

Ostatnie wiadomości z frontu

Początek seansów o godz. 15, 17 19 Kasa czynna od godz. 12

„MUZA" Naugarduko (Nowogródzka) 5

Dziś nowy program

Nadprogram

Najświeższe aktualności z frontu.

Początek seansów o godz. 15.00 17.00 19.00.
Kasa czynna od godz. 12-ej.

„KOLEJOWE" Geležinkelio (Kolejowa) 14

Dziś nowy program

Nadprogram: **Najnowsze aktualności ze świata i frontu**
Początek seansów o godz. 15.30 17.30 19.30. Kasa czynna od 12

„AUSZRA" Pylimo (Zawalna) 24

Dziś nowy program

Nadprogram: **Najnowsze aktualia ze świata i frontu**
Początek seansów o godz. 14.45, 17 19. Kasa czynna od g. 12

Odlewnia czcionek „RASZTAS"
w Wilnie, Ožeškienes (Orzeszkowej) 11-a, tel. 28-92
Wszystko dla drukarni: Czcionki metalowe i drewniane sztegi, ryg, linie, regały, kaszty i t. p. Odlewnia kupuj estar eczcionki.

Spółdz. Artel Prod. „SALDAINIS"
w Wilnie, ul. Pylimo (Zawalna) 33
skupuje po najwyższych cenach **buraki i marchew** jadalne i pastewne.
Odbiór i wypłatę załatwia się szybko

Szukasz dobrego zarobku?
Energiczni panowie i panie poszukiwani na akwizytorów — prenumeraty i ogłoszeń. Zgłoszenia „Wilnaer Zeitung", Gedymino (d. Mickiewicza) 21

FABRYKA NARZĘDZI MEDYCZNYCH
w Wilnie, Dominikonų (Dominikańska) 1.
Poleca reperację, ostrzenie i niklowanie narzędzi medycznych oraz ostrzenie brzytew, nożyczek noży, scyzoryków, maszynek do włosów i łyżew

Wileńska Fabryka Wojłoków
Ukmerges (Wiłkomierska) 109
Kupi cztery w dobrym stanie elektryczne wentylatory i w dobrym stanie elektryczny motor 5—7A7

[illegible]

Student medycyny wyjedzie za utrzymanie na wieś jako korepetytor lub pielęgniarz do chorego. Łaskawe oferty pod „Medyk do adm. „Gońca" 2424

Gospodyni kucharka poszukuje pracy, może być przychodzącą. Trakų (Trocka) 16—13-a, od godz. 12—16. 2483

Kawaler znający niemiecki, francusk., rosyjski, białoruski i matematykę poszukuje kondycji na wsi lub może pomóc w gospodarstwie. Zgłoszenia do admin. „Gońca" dla Ottona Pereświet-Sołtana. —g

Inteligent średnich lat, zwolniony z państwowej posady z b. dobrymi referencjami poszukuje pracy: pilnowania mieszkania, sklepu, składów i t. p. Oferty do administr. „Gońca" pod „Wilnianin". 493

Potrzeba zaraz 6 kelnerów, 1 szwajcar, 1 kucharka-gospodyni władająca niemieckim (na dogodnych warunkach). Zgłaszać się codziennie: Uosto g. (d. Portowa) 19 — 8, od godz. 13—16 do dnia 20 listopada. 2503

Potrzebna służąca do średniej rodziny. Zgłaszać się: Czurlionio (d. Zakretowa) 21—5. 2479

Wychowanek OO. Jezuitów poszukuje kondycji na wsi w zakresie 2 klas gimnazjum. Może pomóc w gospodarstwie. Oferty: Wilno, Užupio (Zarzecze) 30—6. —g

[illegible]

Do wynajęcia częściowo umeblowany duży pokój z używalnością kuchni, wszelkie wygody, wanna. Juoza Avieziaus (d. Pióromont) 11—5. 2475

Dwóch panów poszukuje 2 pokoi przy rodzinie, mogą być nieumeblowane, nieopalone. Zgłoszenia do adm. „Gońca" pod „Dwóch" 2486

Poszukuję mieszkania za usługę. Totorių g. (Tatarska) 17—14, godz. 14—16. 2504

Pokój ciepły, wygodnie umeblowany z niekrępującym wejściem i opałem poszukiwany. Zgłoszenia: Kla pedos (d. Zygmuntowskiego) Nr 5—41, w godzinach 14—16. Warunki do omówienia. 2512

Pokój z wygodami i niekrępującym wejściem do wynajęcia. Vilniaus (Wileńska) 22—1. 2508

Wynajmę pokój nieumeblowany dla samotnej lub samotnego. Užupio (Zarzecze) 8 m. 14, od godz. 17—19. 2509

AKUSZERKI

Maria Laknerowa
przyjmuje od 9 rano do 7 w. J. Jasinskio (Jasińskiego) —5

W. Śmiałowska
Pilies g. (Zamkowa) 26—6

Nauka i wychowanie

Deutscher Unterricht. Konzessionierter Kurs. Grupy pięcioosobowe. Totorių (Tatarska) 6—1

Solidnych początków jęz. **niemieckiego** metodą A sona wyuczam. Omówić Šventikų (d Popowska) 2-a m. 3, w godz. 10—11 i 13—14.

Handel i Przemysł

Aparaty radiowe elektryczne
naprawia solidnie i tanio
Wiktor Jasiunas
Aušros Vartų (Ostrobramska) 20
Fachowe porady bezpłatnie.

Kosmos Radio
Cz. Dagys, Wilno, Gedimino (d. Mickiewicza) 6. Oddział: Didžioji (Wielka) 24. Kup odbiorniki radiowe, radiosprzęt, elektryczne przyrządy pomiarowe i materiały instalacyjne.

LEKARZE

Dr. Janina Jurczenkowa
choroby skórne, weneryczne, kobiece. W Wilnie, Jogailos g-vė (Jagiellońska) 16—6.
Przyjmuje od g. 15—17.

Dr. Zygmunt Kudrewicz
Spec.: weneryczne, skórne, syfilis i moczopłciowe.
W Wilnie, Pilies (Zamkowa) 15.
Przyjmuje od 8—13 i 15—20.

Dr. med. K. ŁUKIEWICZ
Choroby Skórne i weneryczne
Vilniaus (Wileńska) 28 m. 3,
przyjmuje od godz. 14 — 18

Dr. med.
Gustaw Markiewicz
Choroby skórne i weneryczne
Gedimino (d. Mickiewicza) 1—14
Przyjmuje od 8 — 10, 13.30 — 15 i 16.30—10-tej.

Dr. med. Wiktor Pieskow
Wznowił przyjęcie pacjentów. (choroby wewnętrzne i nerwowe) Godziny przyjęć od 16 do 17 Jogailos (Jagiellońska) 3/5 — 15

RÓŻNE

AA) Podania i tłomaczenia niemieckie i litewskie Vilniaus (Wileńska) 25—5 (wejście z frontu, u fotografa). 1306

A) Biuro podań do władz niemieckich Stephana-Arthura Maurera. Jurgio (Świętojerska) 4—5 1107

Dnia 13XI zginął biały mały piesek mieszaniec z pudlów. Odprowadzić za wynagrodzeniem na Aušros Vartų (Ostrobramska) 12—1. 2487

Dnia 14.XI. b. r. na ul. Kalvarijų (Kalwaryjskiej) został zgubiony dowód osobisty litewski na nazwisko Kobelisa Władysława i Stefanii. Znalazcę proszę o zwrot za wynagrodzeniem. Kalvarijų (Kalwaryjska) 7—7 2484

Zgubiony dowód osobisty litewski na nazwisko Gieczewskiego Wiwela dnia 16.XI. r. b na odcinku Kalvarijų (Kalwaryjska)—Ukmerges (Wiłkomierska), proszę zwrócić za wynagrodzeniem. Ukmerges (Wiłkomierska) 122—1. 2567

Zgubioną przepustkę na jazdę koleją na nazwisko Misiunasa Hermana proszę odnieść za wynagrodzeniem 5 RM pod adresem: Plac Napoleona 8, Inspekcja Przemysłowa. 2511

Zgubiony dowód osobisty sowiecki na nazwisko Czahor Angeli, proszę zwrócić za wynagrodzeniem. Šv. Pilypo (Św Filipa) 6—4. 2505

Zgubiony dowód osobisty litewski na nazwisko Ludwiki Kausasowej, proszę zwrócić za wynagrodzeniem pod adresem: Užupio (Zarzecze) 3—14. 2415

Zgubiony dowód osobisty litewski i książeczkę wojskową na Juozapavičiaus (d. Pióromont) na nazwisko Znosko Zenona, proszę odnieść za wynagrodzeniem: Juozapavičiaus (d. Pióromont) 10—10. 2467

Zgubiony dowód osobisty litewski na nazwisko Milko Stanisława, proszę odnieść za wynagrodzeniem. Tymo (Sofianiki) 8—1 2338

Kupno i Sprzedaż

Do sprzedania: stół, krzesła, łóżko, łóżeczko, lampa, 6 m. pościelowego płótna, mufka, szyby. Czjurlionio (d. Zakretowa) 17—8. 2508

Dla chorego kupię płatki owsiane i wino czerwone nie słodkie. Trenioto g. (d. Stara) 11—6. —g

Do sprzedania złote kolczyki z topazem. Szkaplernės E (Szkaplerny z. E) 9—1. 2477

Do sprzedania futro męskie na wysokiego pana. Basanavičiaus (d. W. Pohulanka) 37 m. 15 2478

Konia dobrego kupię. Kankiniu (d. Beliny) 10 m. 5. 2440

Kupię lub zamienię gniazdo kur czystej rasy „Karmazyny" na kury nierasowe i gniazdo indyków rasy „Mamuty" czarne. Zgłoszenia do adm. „Gońca" dla „R Z.". 2443

Kupię natychmiast dobrą sieczkarnię. Zgłoszenia do adm. „Gońca" dla „R. R.". 2444

Kupię nowoczesny gabinet męski lub pokój jadalny. Zgłoszenia do adm. „Gońca" dla „R. L.". 2442

Kupię plac w śródmieściu. Oferty do adm. „Gońca" pod „Plac". 2482

Kupimy sito lub siatkę metalową drobną. Vilniaus (Wileńska) 8 m. 3. W godz. 10—12. 2501

Kupujemy stearynę, olejki, amon. carb. i in. Vilniaus (Wileńska) 8—3. 2502

Kupię kożuszek dla ski, rozmiar średni, długość 3/4 lub krótszy. Kalvarijų (Kalwaryjska) 38—7. 2498

Ładne meble, dywany, naczynia wydzierżawi lub kupi „Cafe Club", Vilniaus (Wileńska) 33. Zgłoszenia zaraz. 2491

Maszynę do szycia nożną centralną „Singer" sprzedam. Kreivoji (Krzywe Koło) 13—3. 2494

Mały Remington sprzedam. Tizenhauzeno (Tyzenhauzowska) 4—5. 2481

Germanistik-Institut
Nauki Języków Obcych
Didžioji (Wielka) 2—1.
Fachowo, szybko, gruntownie, najtaniej.

Okazja! Natychmiast sprzedam wózek-łóżko dla sparaliżowanego chorego. Cena niska. Wiadomość: Juozapavičiaus g. (d. Pióromont), u dozorcy. 2470

Szafę mahoniową kupię. Sklep radiotechniczny, Vilniaus g. (Wileńska) 23. 2439

Sprzedam jesionkę—pierwszorzędny materjał. Kalinausklo (d. M. Pohulanka) 11—31, wejście z ulicy. 2499

Sprzedam patefon elektryczny. Subačiaus (Subocz) 45—5, Awgun. Oglądać od g. 14. 2509

Sprzedam harmonję (Bajan). Rusų g. (d. Metropolitalna) 3—12. 2500

Sprzedam 4-lampowy uniwersalny radioodbiornik na sieć firmy „Kosmos" (1938) patefon z dużą ilością płyt oraz aparat fotograficzny „Kodak" 6 x 9. Obejrzeć: Kaštonų (Kasztanowa) 4—4-a. 2466

Sprzedam biurko. Gedimino (d. Mickiewicza) 44—10. 2486

Sprzedam maszynę do szycia krawiecką, żelazko elektryczne. Kalvarijų g. (Kalwaryjska) 36-a—6. 2485

Sprzedam łóżko, samowar, bławat na futro męskie (nutrijety). Užupio (Zarzecze) 17—4, godz. 13—16 2487

Sprzedam tapczan, szafę, stół, fotele. Daukanto (d. Objazdowa) 6—5. Oglądać po południu, pośrednicy wykluczeni. 2490

Sprzedam futro, suknię wieczorową etc, Tilto (Mostowa) 28—3. —g

Matrymonialne

Panią do lat 28, gospodarną o skromnych wymaganiach życiowych poznam celem ułożenia wspólnego życia. Oferty z fotografiami proszę kierować do admin. pod „Los". 2461

Adres Redakcji i Administracji: l. Gedymina 11-a (I piętro). Godziny przyjęć w sprawach redakcyjnych od 10—15. Redaktor przyjmuje od 12—14. Administracja czynna od 9—17 (oprócz niedziel i świąt).
Ceny ogłoszeń: Wiersz milimetr. 1 szpalt. na 4 str. — 10 fen. Drobne do 10 słów — 1 RM, następne słowo—5 fen., 1 wiersz w kronice—30 fen., matrymonialne—10 fen. za wyraz, litera tłustego druku w ogło... 5 fe... po... 50% rabatu. Stronica ma 8 szpalt. Redakcja rękopisów nie zamówionych nie zwraca. Admin. nie uwzględnia zastrzeżeń co do rozmieszczenia i terminu ogłoszeń.

Drukarnia „Auszra" w Wilni Wydawca — redaktor: Czesław Ancerewicz.